

INTERPELLATION 5/2010 rd

Inkomstklyftorna och beskattningsstrukturen

Till riksdagen

Syftet med beskattningen är framför allt att samla in tillräckligt med pengar för att kunna upprätthålla ett välfärdssamhälle. Dessutom förväntar man sig allmänt att den ska vara effektiv, rättvis och grunda sig på skattebetalningsförmåga.

Den skattepolitik som högerregeringen drivit under valperioden och resultatet av den saknar totalt de egenskaper som förväntas av ett bra skattesystem. Inkomst- och hälsoklyftan har ökat markant i vårt land under de senaste åren. Inkomstskillnaderna har vuxit i alla västliga industriländer, men här hos oss har utvecklingen varit bjärtast på senaste tid. Inkomstgapet har inte bara ökat mellan de allra rikaste och de allra fattigaste utan också mellan de rikaste och medelklassen.

Problemet med skatteomläggningen 1993 har varit att förvärvsinkomster kunnat omvandlas till lindrigare beskattade kapitalinkomster. Detta har tillåtit fortgå och gett plats åt ökade inkomstskillnader. Höginkomsttagarna har lyckats omvandla sina förvärvsinkomster med en hög gränsskattesats till lindrigare beskattade kapitalinkomster. Dessutom har penningstinna ägare till icke-noterade aktiebolag kunnat strukturera sina inkomster så att en allt större del av dem kapitalbeskattas. Därmed har skatteprogressionen och dess utjämnande effekt på inkomstfördelningen försämrats.

Under de senaste åren har inte minst de högsta inkomstgruppernas realinkomster ökat snabbt. Under ett år har inkomsterna för den tiondel som har de högsta inkomsterna i snitt ökat flerfaldigt jämfört med inkomsterna för motsvarande tion-

del med de lägsta inkomsterna. Mest hisnande har ökningen varit i fråga om den absolut rikaste enprocentens realinkomster. Trots att inkomsterna har ökat har de genomsnittliga skattesatserna sjunkit i de högsta inkomstklasserna. Den främsta förklaringen till inkomstgapet är att inkomststrukturen förändrats i de högsta inkomstgrupperna. Förvärvsinkomster har omvandlats till lindrigare beskattade kapitalinkomster och aktieutdelningarna har mestadels varit skattefria. Det nuvarande systemet där förvärvsinkomster och kapitalinkomster beskattas separat har ansetts vara bra, eftersom skatten på kapitalinkomster har ökat så kraftigt. En bidragande orsak till att kapitalinkomstintäkterna ökat är de facto att man börjat omvandla förvärvsinkomster till kapitalinkomster.

Regeringens ekonomiska politik har satt sina fula spår i statsfinanserna. Skuldsättningen har ökat kraftigt och statsfinanserna står på minus. Beskattningen har lindrats alltför mycket för att välfärdssamhället ska kunna finansieras på ett hållbart sätt och lättnaderna har gynnat människor med goda inkomster. Till följd av missarna i den ekonomiska politiken har beskattningen skärpts i slutet av valperioden på ett sätt som fått inte minst låginkomsttagarna på knä. Finland har under den sittande regeringen gått med raketfart mot plattskatt, där alla beskattas enligt samma skattesats oavsett inkomst.

Regeringens skattepolitik har resulterat i att den progressiva inkomstbeskattningen blivit lindrigare. Dessutom har kommunalskatten och energiskatterna stramats åt. Samtidigt har priser-

na på välfärdssamhällets tjänster skjutit i höjden. Till råga på allt har regeringen skärpt momsens, som låginkomsttagare tvingas betala mer för än höginkomsttagare i proportion till inkomsterna. För att kompensera den slopade Fpa-avgiften för arbetsgivare höjdes energiskatterna i år så drastiskt att i synnerhet socialbidragstagare, barnfamiljer, andra löntagare och pensionärer fått det avsevärt svårare att klara sig ekonomiskt.

Inkomstgapet har vidgats inom landet till följd av det dystra sysselsättningsläget i öst och norr. Hand i hand med arbetslösheten har också fattigdomen tilltagit på senare år. De ökade inkomstskillnaderna har lett till en tilltagande, djupare, ihållande fattigdom och ett växande hälsogap. Antalet barnfamiljer som lever under fattigdomsgränsen har blivit avsevärt fler under den här regeringsperioden och pensionärsfattigdomen har brett ut sig och ändå har utkomststödet inte höjts. Enligt EU-kriterier har vi 900 000 personer som klassas som fattiga eller som riskerar att marginaliseras. Fattigdomen hotar bli bestående och risken att kommande generationer ska arva den är stor om resoluta insatser inte snabbt sätts in.

Det behövs både skattemässiga och sociala åtgärder för att folket inte ska tudelas. Inkomstfördelningen skulle jämnas ut om kapitalskatten höjdes och togs ut på ett rättvisare sätt. När kapitalskatteintäkterna ökar kunde de pengarna användas exempelvis till att förbättra grundtryggheten och/eller höja grundavdraget i kommunalbeskattningen rejält. Det kallar vi effektiva insatser för att minska fattigdom och utslagning.

År 1993 fattades beslutet att kapitalskatten ska vara 25 procent. Lipponens första regering höjde kapitalskatten till 28 procent från ingången av 1996 och Lipponens tvåa till 29 procent från början av 2000. Vanhanens första regering ruckade på kapitalbeskattningen från ingången av 2005. Kapital- och samfundsskatten splittades upp. Samtidigt sänktes skatten på kapitalinkomster typ räntor, vinstutdelning, försäljningsvinst och hyror till 28 procent och samfundsskatten, dvs. företagsskatten till 26 procent.

En åtstramning av skatten på kapitalinkomster skulle göra skatten mer progressiv, och den är

därför befogad av rättviseskäl. De som har extra stora kapitalinkomster har också den bästa skattebetalningsförmågan. Med tanke på att det företrädesvis är storinkomsttagare som inhöstar kapitalinkomster skulle en skärpt beskattning resultera i en större progression i skattesystemet. Låginkomsttagare har ytterst sällan kapitalinkomster. På kapitalinkomster betalas endast statsskatt. De som har enbart kapitalinkomster behöver alltså inte betala kommunalskatt till sin hemkommun. En idé vore att i likhet med samfundsskatten dela ut av kapitalskatten till kommunerna.

I april i fjol varnade Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling OECD att Finland håller på att bli ojämligt. Organisationen såg inkomstskillnaderna och den tilltagande ojämligheten som ett hot mot den finländska välfärdsmodellen och krävde att den differentierade beskattningen av kapitalinkomster ses över.

Den progressiva beskattningen, de offentliga utgifterna, den sociala tryggheten, inkomstpolitiken och en lång rad andra faktorer påverkar inkomstbildningen och är avgörande för hur inkomstfördelningen ser ut. Inkomstskillnaderna kommer sannolikt att fortsätta öka om inte beskattningen läggs om. Det växande inkomstgapet utgör ett hot mot den nordiska välfärdsmodellen, som förknippas med en gedigen social trygghet, ett brett utbud av samhälleliga tjänster och små inkomstskillnader.

Både statsministern och finansministern har sagt sig vara för en skärpt kapitalskatt, men en proposition om detta lyser fortfarande med sin frånvaro.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Ämnar regeringen ingripa mot de växande inkomstskillnaderna och lämna en proposition om en rättvisare beskattningsstruktur och en omläggning av kapitalbeskattningen?

Helsingfors den 26 januari 2011

Jutta Urpilainen /sd
Ilkka Kantola /sd
Jukka Gustafsson /sd
Eero Heinäluoma /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Tuula Pelttonen /sd
Saara Karhu /sd
Tarja Filatov /sd
Lauri Kähkönen /sd
Tero Rönni /sd
Kari Rajamäki /sd
Matti Saarinen /sd
Johannes Koskinen /sd
Johanna Ojala-Niemelä /sd
Sirpa Paatero /sd
Tuula Väättäin /sd
Valto Koski /sd
Raimo Piirainen /sd
Maria Guzenina-Richardson /sd
Marko Asell /sd
Marjaana Koskinen /sd
Matti Ahde /sd
Anneli Kiljunen /sd
Jouko Skinnari /sd
Merja Kuusisto /sd
Päivi Lipponen /sd
Antti Vuolanne /sd
Katja Taimela /sd
Satu Taiveaho /sd
Susanna Huovinen /sd
Reijo Laitinen /sd

Antti Kalliomäki /sd
Risto Kuisma /sd
Erkki Tuomioja /sd
Annika Lapintie /vänt
Veijo Puhjo /vänt
Markus Mustajärvi /vänt
Minna Sirnö /vänt
Merja Kyllönen /vänt
Pentti Tiusanen /vänt
Esko-Juhani Tennilä /vänt
Mikko Kuoppa /vänt
Erkki Virtanen /vänt
Kari Uotila /vänt
Martti Korhonen /vänt
Paavo Arhinmäki /vänt
Jyrki Yrttiaho /vänt
Matti Kangas /vänt
Matti Kauppila /vänt
Bjarne Kallis /kd
Leena Rauhala /kd
Toimi Kankaanniemi /kd
Sari Palm /kd
Kari Kärkkäinen /kd
Tarja Tallqvist /kd
Päivi Räsänen /kd
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Pentti Oinonen /saf
Markku Uusipaavalniemi /saf
Pietari Jääskeläinen /saf
Pertti Virtanen /saf